

Eksamen Econ 1410 – Vår 2007
Sensurveiledning

OPPGAVE 1:

- a. Hva menes med begrepet et lands bytteforhold (terms of trade)?

Svar: Med et lands bytteforhold forstår vi prisen på eksport relativt til prisen på import. Dersom kandidaten utdyper hvordan dette beregnes når vi har mange import- og eksportvarer, så teller dette positivt.

- b. Hvilken effekt har endringer i bytteforholdet på et lands velferd?

Svar: Et dårligere bytteforhold, dvs. at bytteforholdsbrøken reduseres, gir lavere velferd. Dersom bytteforholdet øker, dvs. forbedres, så gir dette økt velferd.

Positivt dersom kandidaten kan forklare hva som gir opphav til forbedret eller forverret bytteforhold.

- Høyere relativ pris på eksportvarer gir forbedret bytteforhold
 - landet kan kjøpe flere importvarer
 - Et forbedret bytteforhold betyr derfor økt velferd
- Høyere relativ pris på importvarer gir dårligere bytteforhold
 - Landet kan kjøpe færre importvarer
 - Et dårligere bytteforhold betyr derfor redusert velferd.

OPPGAVE 2:

Kina har over de siste år opplevd en dramatisk økonomisk vekst, noe som både har hatt betydning for Kina og for verden for øvrig.

- a. Forklar ved hjelp av et diagram hvordan bytteforhold, ressursallokering og velferd i Kina vil påvirkes dersom vi legger til grunn at det har skjedd en jevn vekst på tvers av alle sektorer i Kina.
- b. Forklar ved hjelp av et diagram hvordan bytteforhold, ressursallokering og velferd i Kina vil påvirkes dersom vi legger til grunn at veksten er større i eksportsektoren enn i importsektoren.
- c. Forklar ved hjelp av et diagram hvordan bytteforhold, ressursallokering og velferd i Kina vil påvirkes dersom veksten er større i importsektoren enn i eksportsektoren.
- d. Hvilken virkning kan vi anta at økonomisk vekst i Kina har på verden for øvrig? Spiller landets størrelse noe rolle for hvilken effekt vi skulle forvente? Spiller det noen rolle i hvilke sektorer veksten har skjedd?

Svar: Kandidaten bør kunne skille mellom virkningen av økonomisk vekst i en eller flere sektorer i et lite versus et stort land. Vekst i et lite land øker konsum- og produksjonsmuligheter i landet, men har ingen virkning på bytteforholdet.

Det bør videre understrekes at Kina er et stort land og at økonomisk vekst derfor i tillegg kan innvirke på bytteforholdet.

For å besvare denne oppgaven er det ønskelig at kandidaten kan tegne følgende tre diagrammer (hvor cloth blir å anse som importsektoren og wheat som eksportsektoren) for å besvare a., b., c.

Ad. a: jevn vekst på tvers av sektorene gjør at bytteforholdet (ToT) ikke påvirkes.

- Økte produksjonsmuligheter
- Uendrete relative priser og ToT
- Total effekt på velferd: +

Ad. b.: "Eksport-biased" vekst

- Økte produksjonsmuligheter i eksportnæringen (+)
- Ressursene skiftes mot denne næringen
- Dårligere ToT (-) pga lavere relative eksportpriser
- Total effekt på velferd: ?

Ad. c.: "Import-biased" vekst i et stort land

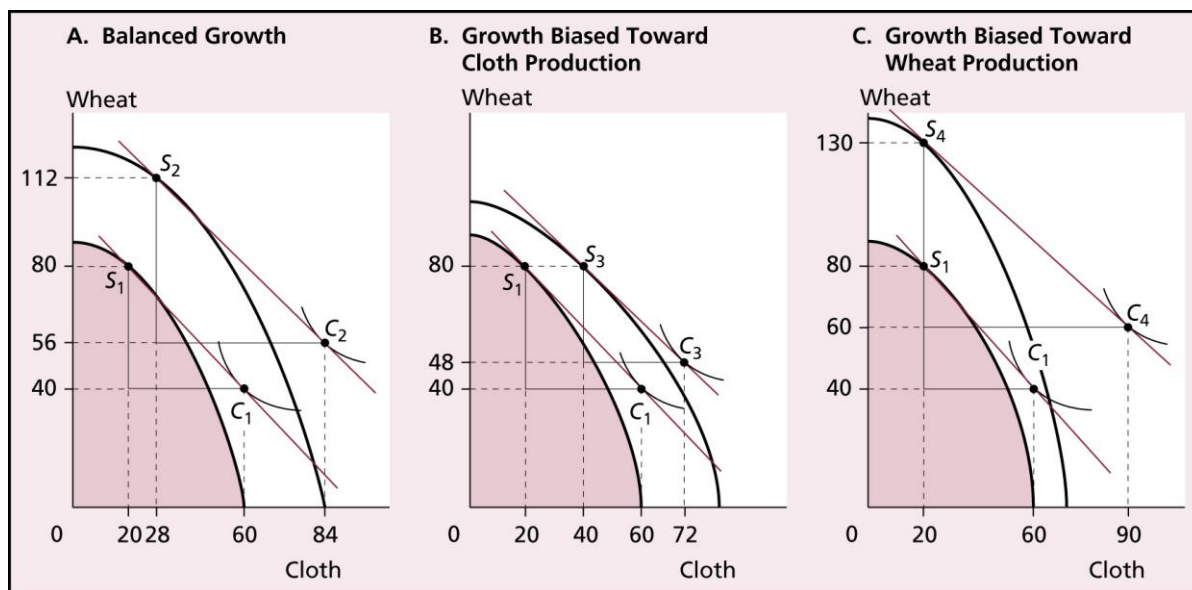
- Økte produksjonsmuligheter importkonkurrerende næring (+)
- Forbedret ToT (+) pga lavere relative importpriser
- Total effekt på velferd: +
-

Ad. d: Virkning av vekst i Kina (stort land) på velferden til andre land.

- Jevn vekst på tvers av alle sektorer i Kina: (ToT uendret) ingen virkning
- Veksten i Kina skjer i et annet lands eksportnæring: (ToT dårligere) negativ virkning av vekst i Kina (Sverige godt eksempel)
- Veksten i Kina skjer i et annet lands importnæring: (ToT bedre) positiv virkning av veksten i Kina (Norge godt eksempel)

Dersom Kina var et lite land, hvilken vekst i Kina ikke påvirket andre land. Størrelsen er mao avgjørende.

Avgjørende for virkningen av vekst i Kina på andre land er hvorledes andres land TOT påvirkes, og således i hvilken sektor veksten skjer men i hvilken sektor den skjer.

OPPGAVE 3:

EUs utvidelse østover har ført til en markant vekst i arbeidsinnvandringen fra de tidligere østblokk landene til blant annet Norge.

La oss tenke oss at det i Norge kun produseres to goder, industrivarer og tjenester. Disse produseres ved hjelp av to faktorer, arbeidskraft og kapital. La oss videre anta at industrivarer er kapitalintensive og at tjenester er arbeidsintensive.

- Hvilken konsekvens vil økt arbeidsinnvandring ha for allokeringen av kapital og arbeidskraft mellom de to sektorene, og for produksjonen av henholdsvis industrivarer og tjenester (Rybczynski teoremet)? Forklar ved hjelp av et diagram.

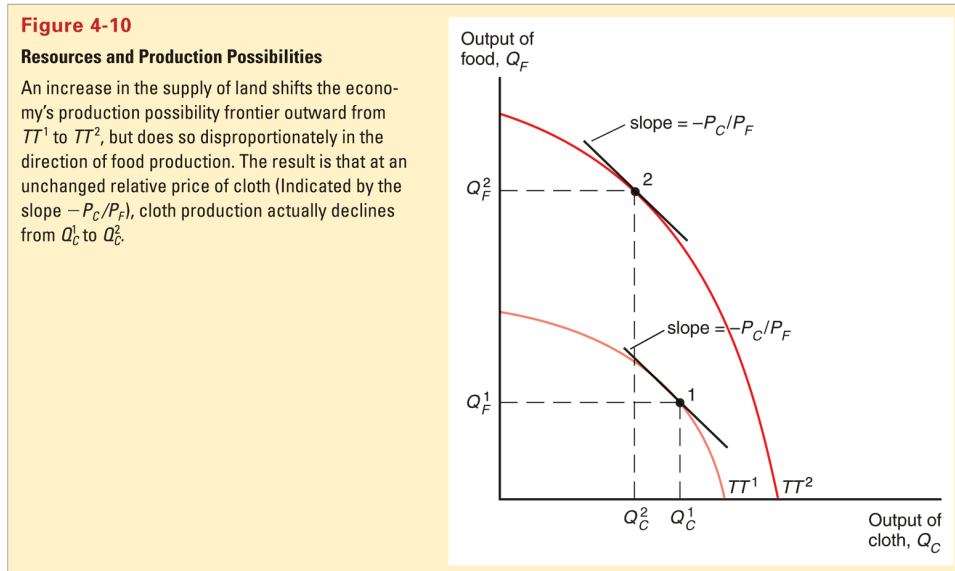
Svar: Kandidaten bør kunne Rybczynski teoremet: Økt tilgang på en innsatsfaktor fører til økt produksjon av den vare som er intensiv i bruken av vedkommende faktor, og redusert produksjon av den andre varen.

Flott dersom kandidaten kan beskrive strukturomstillingen som settes i gang av økt tilgang på arbeidskraft:

- Økt tilgang på arbeidskraft gir lavere lønn, økt sysselsetting og økt avkastning på kapital i begge bransjer.
- Avkastningen på kapital øker mest i den arbeidsintensive bransjen
- Lønnsomhetsforskjellen dette gir mellom de to bransjene fører til omallokering av kapital fra industri til tjenester.
- Overføringen av kapital fra industri- til tjenesteproduksjon fører til at lønnsnivået presses oppover igjen idet en ekstra kapitalenhet har større sysselsettingseffekt i den arbeidsintensive bransjen enn i den kapitalintensive bransjen
- Omallokering av kapital fra industri til tjenester inntil lønnen har nådd samme nivå som før endringen i tilgang på arbeidskraft.

- Idet strukturomstillingen hele tiden fører til redusert bruk av kapital i den kapitalintensive bransjen, så må dette også innebære redusert sysselsetting i denne bransjen.
- Endelig resultat: økt produksjon av den arbeidsintensive varen (tjenester) og redusert produksjon av den kapitalintensive varen (industri).

Diagram av typen under forventes at de kan tegne (Food =tjenester, cloth=industri)

- b. Arbeidsinnvandring kan ha ulike effekter på forskjellige gruppers velferd i det landet som opplever immigrasjon så vel som i det landet som opplever emigrasjon. Hvem vil typisk være vinnere og tapere?

Svar: Vinnere: Migrantene, arbeidstakerne som er igjen i landet som opplever emigrasjon, kapitaleierne i landet som opplever immigrasjon. Tapere: Arbeidstakerne i landet som opplever immigrasjon og kapitaleierne i landet som opplever emigrasjon. Dersom de er i stand til å vise dette vha et diagram gir dette ekstra poeng

OPPGAVE 4:

- a. Hva forstår vi med begrepet *næringsintern handel*?

Svar: NI handel har vi når et land både eksporterer og importerer varer fra samme sektor. Flott dersom man kan forklare hva som gir opphav til NI handel, nemlig stordriftsfordeler. Vider positivt dersom man kan forklare at gevinster ved handel basert på spesialisering reflekterer utnyttelse av KF, mens gevinster ved næringsintern handel reflekterer utnyttelsen av stordriftsfordeler (laver kostnader) og økte valgmuligheter for konsumentene.

- b. Hvilken betydning har næringsintern handel sammenliknet med handel basert på komparative fortrinn når vi ser på verdenshandelen totalt og på handel mellom i-land?

Den relative betydning til næringsintern handel er avhengig av hvor like land er (mht relativ faktortilgang og teknologi):

Like land vil typisk ha et stort innslag av næringsintern handel (for eksempel handel mellom Eu og OECD land)

Ulike land vil ha handel basert som i hovedsak er basert på KF og spesialisering.

NI handel spiller mao stor rolle ifm handel mellom i-land, men ikke like stor dersom vi ser verdenshandelen under ett.. Dersom kandidaten husker at NI utgjør ca 25% av verdenshandelen er det flott.